

VAMMALAN KESKUSTA

Ympäristötyyppi: taajama, kuntakeskus

Sijainti: Sastamala, Vammalan keskusta

KOHDE

- kirkko
- hautausmaa
- rautatieaseman ympäristö
- työväen asuinalueet
- pappila
- meijeri
- asuin- ja liikerakennuksia
- kaksi huoltoasemaa
- kunnantalo
- koulu
- kaksi seurantaloa
- sairaala
- silta
- maantien linjaus

NYKYTILA

Alueen rakentaminen jatkunut 2010-luvulle, silti näkyy hyvin eri alueiden rakennustapa ja arkkitehtuuri.

MUUTOSKESTÄVYYS Puistokadun, Marttilankadun ja Asemakadun mittakaava, kirkon ja Seurakunnan ympäristö 1/3, muuten 2/3

OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

- säilynyt runsaasti sekä asuin- että julkista arkkitehtuuria
- osa-alueet rakennuskannaltaan ajallisesti ja mittakaavallisesti yhtenäisiä kokonaisuuksia: Marttilankatu, Puistokatu, Nuupala, Raivio
- asuinalueiden vehreys
- sotien jälkeinen modernismi leimaa-antavana Puistokadulla
- asemanseutu
- kirkko ja koskenseutu muodostavat näyttävän maisemakuvan
- sisältää rky 2009 -kohteet: Uusi kirkko sekä asemarakennus 1895, vesitorni 1930, muita rakennuksia

HISTORIA

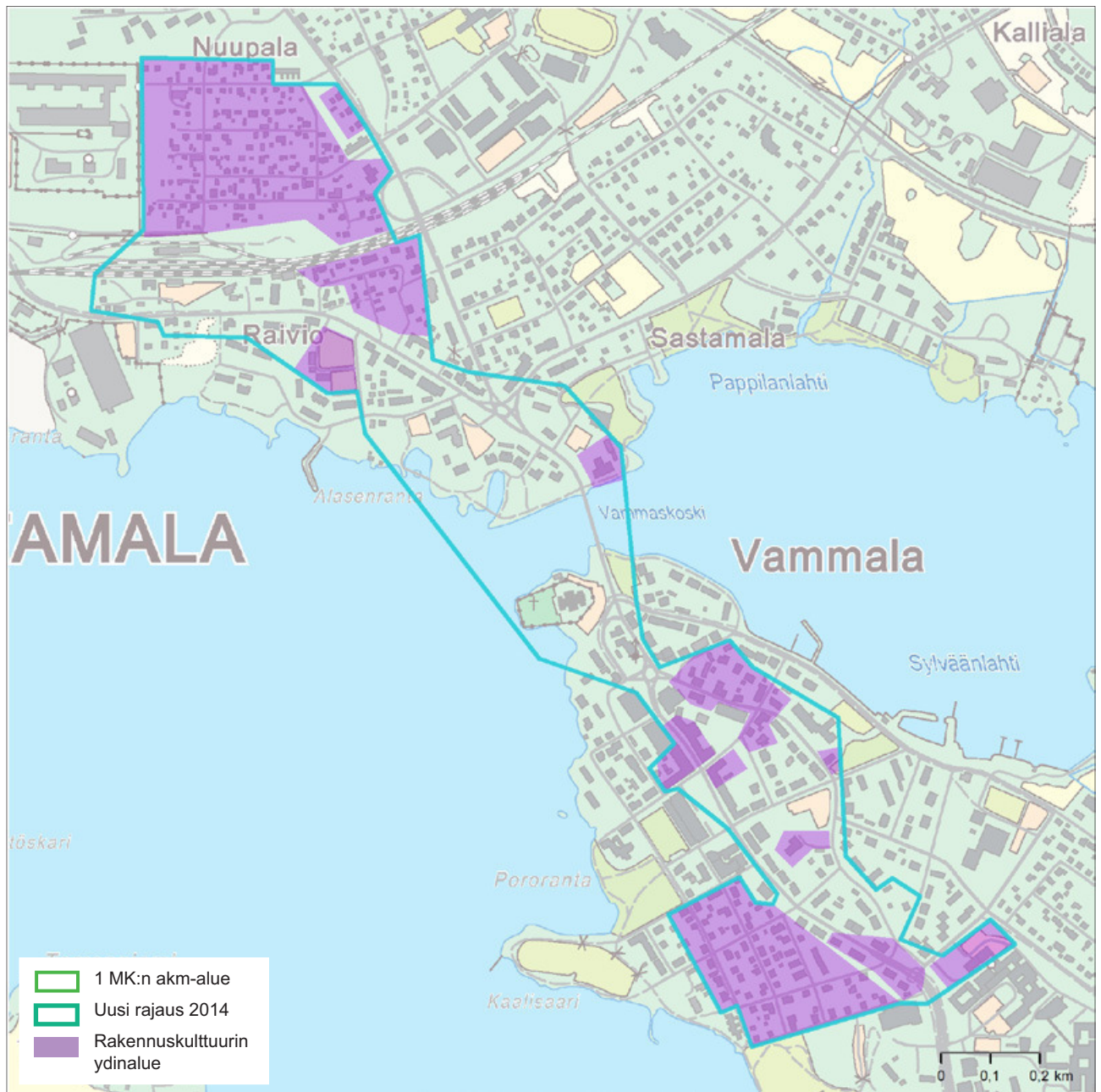
- seurakunnallinen historia: kirkonpaikka, pappilanpaikka
- rakentamisen perinne: alueen hirsiset rakennukset, muuratut rakennukset
- asutushistoria: Marttilan kylätontti, työväen asuinalueet
- hallinnon ja kauppaloiden historia: erottaminen Tyrvään kunnasta 1915 omaksi kauppalaksi, kehittyminen maaseutukaupungin keskustaksi vuoteen 1965 mennessä, Asemankulman ja Nuupalan kehittyminen Tyrvään maalaiskunnan keskustana
- elinkeinohistoria: mm. meijeri, kaupat, elokuva-teatterit, huoltoasemat
- sosiaali- ja sivistyshistoria: sairaala, koulu, Kirjan talo
- liikennehistoria: maa- ja vesiliikenteen solmu-kohta, aseman alue, perattu koski
- arkkitehtuurin historia: Kirkkoarkkitehtuuri (P.J. Gylich 1848, romaaninen tyyli, kaksi tornia). Sotien jälkeisen modernismin kauppalantalo ja asuin- ja liikerakennukset mm. B. Strömmerin suunnittelema rakennuksia
- asemakaavoituksen historia: Kauppalan ensimmäinen asemakaava 1909 (Lille), mm. Puistokatu

Marttilankadulta (kuva Juha Mäkelä)

LÄHTEET

Vammalan keskustaajaman maisemaselvitys, 2000, Vammalan kaupunki / Juha Mäkelä
Vammala, Keskustan osayleiskaava-alueen kulttuuriympäristöinventointi, 2004, Pirkanmaan maakuntamuseo / Jari Heiskanen

1. Tyrvään kirkko, 1855, rky 2009 -kohde
2. Nuupalan asuinalue (Asemanmäki, Näлкälänmäki), 1900-luvun alkupuolen asuinalue
3. Keskustan asuinalue, Marttilan kylätontin paikalla
4. Tyrvään entinen keskusta
5. Raivion asuinalue ja työväentalo
6. Tyrvään uusi pappila ja navetta 1890, päärakennus 1923
7. meijeri 1951
8. Jaatsin talo 1868, nimismiehen talo, Tyrvään kunnantalo
9. meijeri 1951
10. Asemakadun, Puistokadun ja Marttilankadun liike- ja asuintalot
11. Asemakadun funkkishuoltoasemat
12. kauppalantalo
13. Marttilan koulu
14. palokunnantalo 1906
15. Tyrvään sairaalan vanhin osa edustoineen 1938
16. Vammaskosken silta 1915, levennetty 1958
17. vanhan maantien, postitien (1500-luku) linjausta noudattavat Asemakatu ja Marttilankatu